

Danyýel kitaby — ýüz ýetmiş ikiinji

Fatimanyň Kölegesi: Katolik ybadathanasynyň pygamberlik görnüşleriniň aňyrsyndaky şeýtany täsiriň üstüni açmak

Jeff Pippenger
2024-04-02

Fatima pygamberligi, Katolik buthanasyny Mesih hökmünde özüni görkezende guramalaryny oňa tabşyrmaga taýýarlamak üçin Şeýtanyň taýýarlyk işi boldy, çünki ol “Şeýtanyň güýjüniň in beýik eseri — özüniň islegine görä ýer ýüzüni dolandyrmak üçin tagta çykмага bolan tagallalarynyň ýadygärligidir.” Şeýtanyň gudratlary amal edip bilýändigine ynanmak islemeýändikleri sebäpli, Katoliklik ugrukdyrmakda Fatimanyň tutýan ornuny kesgitleýän pygamberlik şaýatlygyndan peýda görmejekler, özlerini aldawa düşmäge taýýarlaýarlar. Fatimanyň pygamberligi Katoliklik içindäki içkerki göreşi we Katoliklik bilen ateizmiň arasyndaky urşy beýan edýärdi.

Katolisizmiň ateizm bilen alyp barýan urşy Danieliň on birinji babyndaky kyrkynjy aýatyň mowzugydyr. Şol göreşiň beýany kyrkynjy aýatda 1798-nji ýylda başlaýar. Ol 1798-nji ýylda günortanyň patyşasy bolan Napoleonyň papany ýesir alan söweşi bilen başlaýar, we aýatyň içindäki şaýatlyk soňra 1989-njy ýylda demirgazygyň patyşasynyň günortanyň patyşasyny süpürüp aýyrmagy bilen tamamlanýar. Şol taryhyň içinde (1798-den 1989-a çenli), 1917-nji we 1918-nji ýyllarda şol iki garşydaşyň her biri umumy aýatyň temasyny saklamak bilen, olaryň ikisiniň hem şaýatlyklaryny biri-birine baglaýan pygamberlik nyşanlylygy arkaly bellenendir. Fatima baradaky pygamberlik, gürrüňsiz, şeýtany pygamberlikdir, ýöne ol Hudaýyň pygamberlik Sözüniň bir mowzugydyr, şonuň üçin hem dogry düşünilmeli taryhdyr.

“Bu döwürde jan üçin ýeke-täk howpsuzlyk her bir ädimde şeýle soramakdyr: Reb Öz hyzmatkärine näme diýýär? Rebbiň sözi baky galýar. Mukaddes Kitap biziň ýolbelet kitabyмыz bolmalydyr, we adamlaryň hikmetine ýüz tutmagyň, hem-de çäkli ölümlü ynsanlaryň aýdýanlaryny ylahy hakykat hökmünde kabul etmegiň deregine, pygamberligiň ygtybarly sözüni agtarmalydyrys. Hudaý gepledi, we Onuň sözi ygtybarlydyr, şonuň üçin imanмыzy ‘Reb şeýle diýýär’ diýen söze esaslandyrmalydyrys. Hudaý biziň daşymyzda bolup geçýän wakalary öwrenmegimizi, hem-de olaryň Onuň Sözüniň önünden aýdylanlary bilen deňeşdirmegimizi isleýär, şeýdip biz soňky günlerde ýaşaýandygymyza düşüneli. Biz Mukaddes Kitabyмыzy isleýäris, we onda näme ýazylanyny bilmek isleýäris. Pygamberligi yhlas bilen öwrenýän talyp hakykatyň aýdyň açylyşlary bilen sylaglanar, çünki Isa: ‘Seniň sözüň hakykatdyr’ diýdi.” Signs of the Times, October 1, 1894.

Daniel kitabyň on birinji babyndaky on üçünji bilen on başınjy aýatlarda beýan edilişi ýaly, üçünji wekiliýet urşunda görnüşi berkitmek üçin özüni beýgeldýän güýç tanadylýar. Ol aýat miladydan öňki 200-nji ýylda ýerine ýetdi; şol wagt “rimliler Müsüriň ýaş patyşasynyň bähbidine goşuldylar” we “onuň Antiýohus bilen Makedoniýaly Filip tarapyndan niýetlenen heläkçilikden goralmagyny kesgitlediler.” Ol aýat hem-de miladydan öňki 200-nji ýylyň taryhy görkezýär: Ýekşenbe kanunyň edil önüsyrrasynda, Putiniň gowşan ornuny tutýanyň goralmagy diýen esassa,

Amerikanyň Birleşen Ştatlary bilen Birleşen Milletler Guramasy (Selewkos we Makedoniýaly Filip) rus ýerlerini ele geçirip, olary özara bähbitleri üçin paýlaşmak kararyna gelen wagtynda, papalyk Rim (Suryň jelep zenany) ýer ýüzüniň patyşalary bilen zyna etmek üçin öňe çykyp başlaýarka, öz sazyny çalmaga başlar.

533-nji ýyl, we Yustinianyň permany şol wagt Ylham kitaby on üçünji bap, ikinji aýatda pygamberlik taýdan şekillendirilşi ýaly gaýtadan gaýtalanar; ol ýerde aňdarhanyň (butparaz Rim) papalyga üç zady berjekdigi görkezilýär.

Ve meniň gören haýwanym gaplaňa meňzeýärdi, aýaklary bolsa aýynyň aýaklary ýalydy, agzy hem arslanyň agzy ýalydy; aňdarha oňa öz gudratyny, tagtyny we uly häkimiýetini berdi.
Ylham 13:2.

Butparaz Riminiň aňdarhasy Konstantin öz paýtagtyny Konstantinopola göçüren wagtynda, ýagny 330-njy ýylda, öz “oturgyjyny” (Rim şäherini) papalyga berdi. Klowis 496-njy ýyldan başlap öz harby “güýjüni” papalyga berdi, 533-nji ýylda bolsa Ýustinian öz raýatlyk “häkimiýetini” papalyga tabşyrdy. Baş ýyl soň butparaz Rim Danyýel on birinji bapdaky on altynjy, otuz birinji we kyrk birinji aýatlarda görkezilişi ýaly papalygy tagta çykardy. Amerikanyň Birleşen Ştatlary üçünji wekiliýet urşunda ýeňiş gazananda, papalyk Fatima pygamberliginiň temasy bolan Russiýanyň kommunistik güýjüni ýeňip geçer. Wekiliýet uruşlary hakykatyň alamatyny görterýär, çünki üç söweşiň hemmesi papalygyň wekili bolan goşun arkaly amala aşyrylýar.

Ilkinji we soňky papalyk wekili goşun Amerika Birleşen Ştatlarydyr (mürtät Protestantizm). Ortadaky wekili goşun Ukrainanyň nasistleridir; olar hem Ikinji jahan urşunda Kommunistik Russiýa garşy katolik wekili goşun bolupdylar. Üç jahan urşy bar, we üç wekili uruş hem bar. Jahan uruşlarynyň-da, wekili uruşlaryň-da ikinji urşy Nasizmdi. Ukrainadaky häzirki uruş, ilkinji gezek on birinji we on ikinji aýatlaryň Rafýa söweşinde ýerine ýetirilmegine sebäp bolan araçäk urşudyr. Ukrainadaky uruş indi üçünji waýyň Yslamyň üç urşundan ikinjisiniň döwründe amala aşyrylýar, emma şol aýratyn urşa Yslam gatnaşmaýar.

Ilkinji urgy ruhy şöhratly ýurda garşy 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda boldy, we şol üç urgynyň iň soňkysy Ýekşenbe kanunynda bolup, ýene-de ruhy şöhratly ýurda garşy gönükdirilýär. Üçünji waýyň Yslamyň şol üç urgysynyň ikinjisi bolsa 2023-nji ýylyň 7-nji oktyabrynda göni gadymy şöhratly ýurda garşy boldy. Şol uruş Ptolemeyiň Rafiýa söweşinde ýeňiş gazanan edil şol sebitinde bolup geçýär. Isa ahyrky günlerde uruşlaryň we uruş habarlarynyň boljakdygyny aýtdy.

Isa tarapyndan agzalýan uruşlar her bir röýanyň täsiriniň ýerine ýetýän taryhynda bolup geçýär, we bu hakykaty ýazga geçiren Ezeýel boldy. Şol taryhda Yslamyň üçünji betbagtlygynyň gelşi, wekili uruşlarynyň ikinji we üçünji söweşi, Amerikanyň Graždanlyk urşunyň gaýtalanmagy, Amerikanyň Rewolýusion urşunyň gaýtalanmagy şekillendirilýär. Bu uruşlar yüz kyrk dört münüň möhürleniş taryhynyň dowamynda ýerine ýetirilýär, we ýakyn wagtda geljek Ýekşenbe kanuny wagtynda, soňky, üçünji dünýä urşy başlananda hem-de üçünji betbagtlygyň Yslamy milletleri has-da gaharlanmaga iterende, Reb Öz goşunyny baýdak hökmünde galdyrar.

Siz uruşlar we uruş howplary barada eşidersiňiz; gorkmaň, alada galmaň; çünki bularyň hemmesi bolup geçmelidir, emma ahyrzaman heniz däl. Çünki millet millete garşy, patyşalyk patyşalyga garşy galar; dürli ýerlerde açlyklar, ýokanç keseller we ýer titremeler bolar. Bularyň hemmesi hasratlaryň başlangyjydyr. Matthew 24:6–8.

Ýüz kyrk dört müňüň möhürleniş döwründe, Hudaýyň halkynyň iki topary olaryň görmek we eşitmek ukyby bilen kesgitlenýär.

Şonuň üçin Men olara tymsallar bilen gepleýärim; sebäbi olar seretseler-de görmeýärler, eşitseler-de eşitmeýärler, ne-de düşüňärler. Olarda Işanyň pygamberligi ýerine ýetýär; ol şeýle diýýär: “Eşidip eşidersiňiz, emma düşünmersiňiz; görüp görersiňiz, emma duýmarsyňyz. Çünki bu halkyň ýüregi gatapdyr, gulaklary agras eşidýändir, gözlerini bolsa ýumupdyrlar; bolmasa, olar gözleri bilen görerlerdi, gulaklary bilen eşiderlerdi, ýürekleri bilen düşünerlerdi, ýüz öwrerlerdi, Men hem olary şypalandyrardym.” Emma siziň gözleriňiz bagtlydyr, çünki olar görýär; siziň gulaklaryňyz hem bagtlydyr, çünki olar eşidýär. Matta 13:13–16.

Şol döwürde, ýagny 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda başlanan döwürde, Isa: «siz uruşlar we uruş habarlary hakynda eşidersiňiz» diýdi. Ylham kitabynyda Ýahýa Mesihniň sesini eşidýänleri aňladýar.

Rebbiň gününde men Ruhda idim, we arkamdan surnaý sesine meňzeş uly bir ses eşitdim. Ylham 1:10.

Onuň eşiden “sesi” “surnaý ýaly”dy, surnaý bolsa uruşnyň nyşanydyr, ol sesi öz arkasyndan eşitdi. Soňra ol sesi görmek üçin yzyna öwrüldi.

Soň meniň bilen gepleşýän sesi görmek üçin yzma seretdim. Yzma öwrülenimde, ýedi altyn şemdany gördüm; we şol ýedi şemdanyň ortasynda Adam Ogluna meňzeş birini gördüm; ol aýagyna çenli ýetýän lybas geýnipdi, döşüniň daşyndan altyn guşak bilen guşalypdy. Onuň başy we saçlary ýüň ýaly akdy, gar ýaly ap-akdy; gözleri bolsa ot alawyna meňzeýärdi; aýaklary peçde gyzdyrylan ýaly lowlap duran sap бүрүнje meňzeýärdi; sesi bolsa köp suwlaryň şowhunyna meňzeýärdi. Onuň sag elinde ýedi ýyldyz bardy; agzyndan ýiti iki ýüzli gylç çykýardy; ýüzüniň keşbi bolsa öz güýjünde şöhle saçýan güne meňzeýärdi. Ony görenimde, öli ýaly bolup, aýaklarynyň önüne ýykyldym. Ol sag elini meniň üstüme goýup, maňa şeýle diýdi: Gorkma; Men Ilki we Ahyrydyryn. Ylham 1:12–17.

Ýahýanyň sesi görmek üçin öwrülen wagtynda gören Mesihniň görnüşi, Daniýeliň onunjy bapda gören şol bir görnüşi, Işanyň altynjy bapda gören şol bir görnüşi, hem-de Pawlusyň ýedi gürrüldiniň taryhyny gören wagtynda gören şol bir görnüşi.

“Pesgöwün kiçikgöwünlilik ýüregiň mukaddesliginden aýrylmazdyr. Jan Hudaýa näçe golaýlaşsa, şonça-da doly peseldilýär we boýun egdirilýär. Eýýup Rebbiň sesini tupanyň içinden eşidende: ‘Özümi ýigrenýärim, toprak bilen külde toba edýärim’ diýdi. Işaya Rebbiň şöhratyny görüp, keruplaryň: ‘Mukaddes, mukaddes, mukaddesdir Hökmürowan Reb’ diýip gygyrýandygyny eşidende: ‘Wah maňa, men heläk boldum!’ diýip gygyrypdy. Danyýel mukaddes habarçy tarapyndan zyýarat edilende: ‘Mendäki görk-görmegim çüýreme öwrüldi’ diýýär. Pawlus üçünji Asmana alnyp gidilip, adamyň aýtmagyna ýol berilmeýän zatlary

eşidendensoň, özüniň hakynda ‘ähli mukaddesleriň iň kiçiginden hem kiçi’ diýdi. Isanyň döşüne ýaplanyp, Onuň şöhratyny gören söýgüli Ýahýa perişdeleriň önünde öli kimin ýykyldy. Halaskärimize näçe ýakyndan we üznüksiz nazar aýlasak, özümüzde makullajak zadymyzy şonça-da az göreris.” Signs of the Times, April 7, 1887.

Jebraýyl Danyýele bu görnüşi düşündirende, on birinji bapdaky pygamberlik wakalaryny öňe sürdi. Şol wakalar uruşlaryň beýanydyr, we şol uruşlaryň şekillendirilişinde “marah” diýlip beýan edilen zenan görnüşli “mareh” sebäp bolýan görnüş bolup, Danyýeli Mesihniň keşbine üýtgetdi. Mesih: “siz uruşlar we uruş myş-myşlary hakynda eşidersiňiz” diýende, Danyýeliň on birinji babynda öňe sürilen uruşlary görkezýär. Mundan başga-da, Ol Öz keşbine üýtgedýän görnüş görmek üçin, yza öwrülmelidiginiň görkezýär, çünki ses siziň yzyňyzdadyr. Danyýel 11-de görkezilen uruşlar geçmiş taryhda bolup geçen uruşlaryň beýanydyr. Geçmişdäki şol uruşlar hakynda eşitmek arkaly, adam häzirki wagtda bolup geçýän taryh barada öwredilýär, emma bu diňe adamyň görmäge gözleri we eşitmäge gulaklary bar bolsa mümkindir.

Hezekiýel vahynyň indi uzaldylmajak bir wagtyňyň geljekdigini ýazga geçirende, bu Hezekiýeliň gökdäki mukaddes ýer baradaky vahysy bilen baglanyşyklydy; şol ýerde Hezekiýel, beýleki zatlaryň hatarynda, Sister Waýtyň adamzat wakalarynyň çylşyrymly özara utgaşygy diýip häsiýetlendirýän “tigirleriň içindäki tigirleri” gördü.

Hebar derýasynyň kenarlarynda Hezekiýel demirgazykdan gelýän ýaly görünýän bir tupany gördi: “uly bulut, öz içine dolanyp duran ot, onuň töwereginde şöhle bardy, we onuň ortasyndan ýaşma reňkine meňzeş bir görnüş çykýardy”. Biri-birini kesip geçýän birnäçe tigr dört janly jandar tarapyndan hereket etdirilýärdi. Bularyň hemmesiniň juda ýokarsynda “tagtyň meňzeşligi bardy, sapfir daşynyň görnüşü ýaly; tagtyň meňzeşliginiň üstünde bolsa, onuň üstünde adamyň görnüşine meňzeş bir görnüş bardy”. “Keruplaryň içinde olaryň ganatlarynyň aşagynda adamyň eliniň görnüşü hem göründi”. Hezekiýel 1:4, 26; 10:8. Tigirleriň düzülişi şeýle bir çylşyrymlydy welin, ilkinji garaýyşda olar bulaşyk ýaly görünýärdi; emma olar kämil sazlaşykda hereket edýärdi. Keruplaryň ganatlarynyň aşagyndaky el tarapyndan goldanylýan we dolandyrylýan asman jandarlary bu tigirleri herekete getirýärdi; olaryň ýokarsynda, sapfir tagtyň üstünde, Baky Olan bardy; tagtyň daş-töwereginde bolsa, ylahy rehimdarlygyň nyşany bolan älemgoşar bardy.

Keruplaryň ganatlarynyň aşagyndaky elniň ýolbaşçylygy astynda tigr kimin çylşyrymlylyklaryň bolşy ýaly, ynsan wakalarynyň çylşyrymly akymy-da ylahy gözegçilik astyndadyr. Milletleriň dawasynyň we galmagalynyň arasynda keruplaryň üstünde oturan Henizem ýer ýüzüniň işlerini dolandyrýar.

Özlerine bellenen wagtda we ýeri biriniň yzyndan beýlekisi eýeläp geçen milletleriň taryhy, özleriniň manysyna düşünmedik hakykatyna özləri duýman şaýatlyk edip, bize sözleýär. Bu gün her bir millete-de, her bir adama-da Hudaý Öz beýik meýilnamasynda bir orun berendir. Bu gün adamlardyr milletler ýalňyşmaýan Şol Biriniň elindäki dikeltgiç bilen ölçelýär. Hemmesi öz saýlawy bilen öz ykbalyny kesgitleýär, Hudaý bolsa Öz maksatlarynyň amala aşmagy üçin bularyň ählisini Öz ygtyýarynda dolandyrýar.

Beýik MEN ÖZÜM bolan Öz Sözüinde belläp goýan taryh, pygamberlik zynjyryndaky halkany halka bilen birleşdirip, geçmişdäki bakyýetden geljekdäki bakyýete çenli, şu gün döwürleriň akýşynda nirede durandygymyzy we geljek wagtda nämä garaşylmalydygyny bize aýdýar. Pygamberligiň bolup geçjek diýip önünden aýdyp giden zatlarynyň hemmesi, häzirki wagta çenli, taryhyň sahypalarynda yzarlanyp görkezildi, we entek gelmeli zatlaryň hemmesiniň hem öz tertibi boýunça ýerine ýetiriljekdigine ynamly bolup bileris.

“Ýerdäki ähli hökmürowanlyklaryň ahyrky agdarylyşy hakykat sözünüň içinde aç-açan önünden aýdylýar. Ysraýylyň soňky patyşasy barada Hudaý tarapyndan höküm yglan edilende aýdylýp berlen pygamberlikde şol habar berilýär.” Education, 178, 179.

Ilki seredişde bulaşyk ýaly bolup görünýän çylşyrymly tigirler, halklaryň dawa-jenjeli we galmagaly bilen görkezilýän adamzat wakalarynyň çylşyrymly hereketidir. Mesihniň Öz Sözüde belläp geçen taryhy bize nirede durandygymyzy aýdýar, we şeýle etmek bilen, ýer yüzündäki ähli häkimiýetleriň ahyrky ýykylşyny kesgitleýär. Ýüz kyrk dört münüň möhürleniş wagty, her bir görnüşiň täsiriniň ýerine ýetýän ýeri bolup durýar, we şol taryhyň içinde tigirler, Mesihniň “hasratlaryň başlangyjy” diýip atlandyran uruşlary we uruş habar-şyalaryny aňladýar. Hasratlaryň başlangyjy 2001-nji ýylyň 11-nji sentýabrynda başlady, çünki ýüz kyrk dört münüň möhürleniş wagty şol wagtda başlady, we möhürleýän Perişde Öz nyşanyny ybadathananyň we ýurduň içinde edilýän ýigrenji işlere ah çekip, zaryn aglaýanlaryň üstüne goýýar.

Ýurdaky uruşlar, şol uruşlaryň nämäni aňladýandygyny görýän we eşidýänler üçin gaýgy döredýär. Möhürlenişniň taryhy, ähli ýer yüzündäki patyşalyklaryň soňky agdarylyşyny kesgitleýär, we şol patyşalyklaryň agdarylyşy geçmişiň pygamberlik taryhynda yzarlanyp görkezildi. Işaya altynjy bapda Ýahýa, Danyýel, Ezekiýel, Eýýup we Pawlus bilen birmeňzeş görnüşi göreninde, şol döwür üçin habary ýetirmegi meýletin öz üstüne aldy, emma ol bu habary näçe wagtlap ýetirmeli boljakdygyny sorady?

Soňra men Rebbiň şeýle diýýän sesini eşitdim: «Kimi ibersemkäm, biziň üçin kim gider?» Şonda men: «Ine, men, meni iber» diýdim. Ol şeýle diýdi: «Bar-da, bu halka aýt: “Hakykatdan hem eşidersiňiz, ýöne düşünmersiňiz; hakykatdan hem görersiňiz, ýöne idrak etmersiňiz.” Bu halkyň ýüregini semredip goý, gulaklaryny agraldyp goý, gözlerini ýumdur; bolmasa olar gözleri bilen görerler, gulaklary bilen eşiderler, ýürekleri bilen düşünerler, ýüz öwrerler we şypa taparlar.» Şonda men: «Ýa Reb, haçana çenli?» diýdim. Ol şeýle jogap berdi: «Şäherler ýaşajjysyz weýran bolýança, öýler adamsyz galýança, ýurt bütinleý haraba bolýança, Reb adamlary uzaklara göçürüp iberýänçä we ýurduň ortasynda uly taşlanyşyk bolýança.» Işaya 6:8–12.

Işaya berlen jogap, onuň “ýer bütinleý weýran edilýänçä” bu habary ýetirmeli boljakdygy boldy. Möhürleme baradaky habar uruş döwründe berilýär, we bu uruş aýratynlykda ähli pygamberleriň gören “marah” görnüşiniň düşündirişi hökmünde kesgitlenýär. Daşarky habar içki bir tejribäni döretmek üçin niýetlenendir, emma bu diňe “eşitjekler” üçindir.

Ikinji jahan urşundaky nasistleriň papalyk wekili goşuny bilen ikinji wekil urşundaky ikinji wekil goşunynyň arasyndaky baglanyşyk setir üstüne setir laýyk gelýär; we Ikinji jahan urşunyň özi hem

ikinci wekil urşy bilen gabat gelýär. Häzir Ukrainada gaýtalanýan Rafiýanyň serhet urşy bilen ikinci wekil urşunyň baglanyşygy geografik taýdan 2023-nji ýylyň 7-nji oktyabrynda başlanan üçünji hasratyň Yslamyň ikinci zarbasy bilen baglanyşyklydyr we pygamberlik tekerleriniň içindäki tekerleri aňladýar.

1999-njy ýylda Jon Kornwell tarapyndan ýazylan bir kitap neşir edildi. Şol döwürde Jon Kornwell Angliýanyň Kembrij şäherindäki Jesus College-de Baş ylmy-barlag işgäri bolup işleýärdi hem-de sylagly žurnalist we ýazyjydy. Kitap Ikinji jahan urşy döwründe höküm süren Rim papasynyň ornuna bagyşlanýardy. Kitap geljekki papanyň Pio Nono diýlip tanalýan Papa Pius IX-yň in ýakyn kömekçisi bolan atasynyň gürrüňi bilen başlanýar. 1849-njy ýylda respublikaçy mähelle Watikanyň toplumlaryna hüjüm etdi we Papa Pius IX Rim şäherinden gaçdy. Onuň sürgüne gidende ýany bilen alyp giden adamy Ýewgenio Paçelliniň atasydy. Ýewgenio Paçelli Papa Pius IX-yň in ýakyn kömekçisiniň agtygydy, we ol soňra Pius XII boldy; Ýewgenio Paçelli hakyndaky şol kitaba bolsa Hitler's Pope, The Secret History of Pius XII diýip at berildi.

Kitapda Kornwell öň Kardinal Eugenio Paçelli bolan Papa Piy XII-niň Ikinji jahan urşy döwründe nasist düzgüniniň ýewreýleri yzarlamaýyndan näderejede habarly bolandygyny we oňa nähili jogap berendigini öwrenýär. Ol Piy XII-niň Holokosty ýazgaryp, oňa garşy çykyş etmekde aýyk dymmagynyň hem-de hereketsizliginiň uruş döwründäki onuň ahlak taýdan nädogry ýolbaşçylygyny görkezendigini görkezýär.

Kornwell Piy XII-niň papalygynyň taryhy kontekstini, şol sanda onuň diplomatik geçmişi we döwrüň çylşyrymly syýasy dinamikasyny berýär. Ol Watikanyň nasist Germaniýasy bilen iş salyşmaky çemeleşmesini seljerýär. Kornwell Piy XII-niň Holokosta garşy aç-açan geplemändigi we yzarlanan ýewreýleriň bähbidine goşulýşmandygy netijesine gelýär, sebäbi ol 1933-nji ýylda kardinal hökmünde Gitler bilen katolik tabynlygyny Gitleriň işine wada beren konkordatynyň baglaşylmagyna sebäp bolupdy.

Bu öwrenişi indiki makalada dowam etdireris.

Ikinji Jahan urşundan soň, käbir nasist uruş jenaýatçylary dürli ýurtlara, şol sanda Günorta Amerikadaky birnäçe ýurda gaçyp, adalatdan sypmagy başardylar. Olar gaçmak we Günorta Amerika ýetmek üçin ulanan baş usullary şulary öz içine alýardy:

Ratline'lar: Ratline'lar, Katolik Kilisesi ve onlara sempati duýan istihbarat teşkilatları da dâhil olmak üzere çeşitli kuruluşlar tarafından, Nazilerin ve diğer kaçakların Avrupa'dan kaçmalarına yardım etmek amacıyla tesis edilen gizli kaçış hatlarıydı. Bu hatlar, onların Güney Amerika da dâhil olmak üzere güvenli sığınaklara geçişlerini kolaylaştırmak için çoğu zaman sahte kimliklerin, tahrif edilmiş belgelerin ve kaçakçılık ağlarının kullanıldığını içeriyordu.

Galp resminamalar: Nasist kaçaklaryň köpüsi özleriniň hakyky şahsyýetlerini gizlemek we tutulmaktan gaçmak üçin galp pasportlary, wizalary hem-de beýleki syýahat resminamalaryny ele aldylar. Olar bu resminamalary Günorta Amerika ýetmezden ozal bitarap ýa-da olara duýgudaş ýurtlaryň üsti bilen syýahat etmek üçin ulandylar.

Häkimiýetleriň şärikligi: Käbir ýagdaýlarda Günorta Amerika ýurtlaryndaky duýgudaş wezipeli adamlar nasist gaçgaklarynyň bardygyna göz ýumdylar ýa-da olaryň ele salynmakdan sypmagyna işjeň ýardam etdiler. Käbir hökümetler, aýratyn-da nasist ideologiýasyna duýgudaş awtoritar režimli hökümetler, bu şahslara pena berdiler.

Hukuk boşluklary: Käbir nasistik uruş jenaýatçylary Günorta Amerika ýurtlarynda ekstradisiýa baradaky gowşak kanunlardan ýa-da hukuk boşluklaryndan peýdalanyp, öz jenaýatlary üçin jogapkärçilige çekiljek Ýewropa ekstradisiýa edilmekden gaça durdular.

Umuman, yashirin qochish yo‘llari, qalbakilashtirilgan hujjatlar, hokimiyat vakillarining sherikligi va huquqiy bo‘shliqlarning uyg‘unlashuvi natsist harbiy jinoyatchilarining Janubiy Amerikaga qochib ketishiga hamda Ikkinchi jahon urushi tugaganidan keyin ko‘p yillar davomida adolatdan qochib yurishiga imkon berdi. ChatGPT, March, 2024.